

[Poul Møller.]

tinget sagt, og ministeriet har modtaget denne beslutning, er enigt i, at landets uafhængighed skal værnes.

Når man har trukket disse politiske forudsætninger, landets almindelige politik, op, så må man derefter se på, om denne politik er krænket ved undladelser eller ved direkte handling fra de mennesker, der havde ansvaret for at opfylde denne politik. Der er i dag faldet en bemærkning af det ærede medlem hr. Alsing Andersen om, at hverken det ærede medlem hr. Tesdorpf eller jeg var medlemmer af tinget dengang, og vi kendte ikke de ting, der lå bagved 19. januar-erklæringen. Må jeg have lov til at stille det ærede medlem hr. Alsing Andersen det spørgsmål: Var 19. januar-erklæringen da ikke alvorligt ment? Var det ikke tanken, den skulle efterleves, således som den blev offentliggjort for befolkningen, eller var der nogen ting, som vi, hvis vi havde været medlemmer af det høje ting, kunne vide og burde vide ville medføre, at det ikke var meningen, at den skulle efterleves? Efter vor opfattelse har vi aldrig hørt noget om, at den ikke skulle efterleves og ikke var alvorligt ment. Da jeg kom ind i udvalget, spurgte jeg de medlemmer af mit parti, som havde været med til forhandlingerne forud for 19. januar-erklæringen, og de har alle overfor mig understreget, at det var sandelig alvorligt ment, det var ikke kun en finte af udenrigspolitiske grunde for at prøve på at rette op, hvad der var sket ved nytårstalen. Vi ved da også, at da rigsdagen samme aften, den 19. januar, var til aftenfest hos kongen, takkede majestæten rigsdagen for beslutningen, idet kongen så det som noget af det vigtigste, der var sket for landets forsvarspolitik, at et enigt folketing sluttede op om denne udtalelse om, at riget skulle værnes.

På dette grundlag er det, vi spørger: Ja, men blev det da efterlevet? Foretog den daværende forsvarsminister, som vi alene må holde os til, fordi han er den eneste efterlevende, sig noget? Man kan kritisere

den daværende udenrigsminister og den daværende statsminister, men det er ikke udvalgets opgave, fordi vi ikke kan afgive nogen indstilling vedrørende deres forhold.

Den 5. april kl. 11 — først på det tidspunkt — blev den daværende forsvarsminister klar over, hvad der var sket. Det kan ikke bebrejdes ham, at han ikke får meddelelsen om Zahles indberetning allerede den 4. april, men først den 5. kl. 11, altså om formiddagen; men først den 6. april kl. 11³⁰, mere end 24 timer senere, afholdes det møde med værnscheferne, hvor de får orientering om indberetningen, om denne meget alvorlige indberetning, der blev sendt med kurér direkte til udenrigsministeren den 4. april. Altså først den 6. april blev dette møde afholdt. Vi skulle dog tro — og det er noget af det, vi har bebrejdet det ærede medlem — at man med det samme efter dette budskab måtte mene, at det måtte man selvfølgelig forhandle med de ansvarlige militærchefer om og forhøre, om tingene nu var i orden, om vi ikke skulle foretage os mere, også i henseende til 19. januar-erklæringen. Efter det første varsel, hvor man talte om „i næste uge“, altså hvor der var en mulighed for, at begivenhederne kunne indtræffe, var der grund til at undersøge, om der måske endnu var tid til at foretage foranstaltninger, men først 24 timer senere informerer man værnscheferne.

Vi har dernæst bebrejdet det ærede medlem hr. Alsing Andersen, at han var afvisende overfor forslag fra generalkommandoen om indkaldelse af tropper, formering af sikringsstyrker og mobilisering og om troppeforskydninger. Vi vidste, at hjemsendelsen med uniform skete under den udtrykkelige forudsætning, at disse styrker skulle indkaldes, såfremt situationen blev foruroligende, og situationen var foruroligende; ligegyldig hvad der er sket senere, var situationen foruroligende fra og med modtagelsen af kammerherre Zahles indberetninger fra Berlin den 4. april om aftenen. Nu siger man, at det er en politisk